

ממשכנות הענוני
לאמבט של חלבוזרדים

אחד האורחים האמיצים ביותר של פסטיבל ירושלים היה שחקן בריטי גבה קומה, בעל גיורה דקה, תווים אנגלוססניים גזעיים ועורפנים בהתאם. עם קצת חמה ירושלמית, האדים כתינוק שבושל באמבטי-שמש.

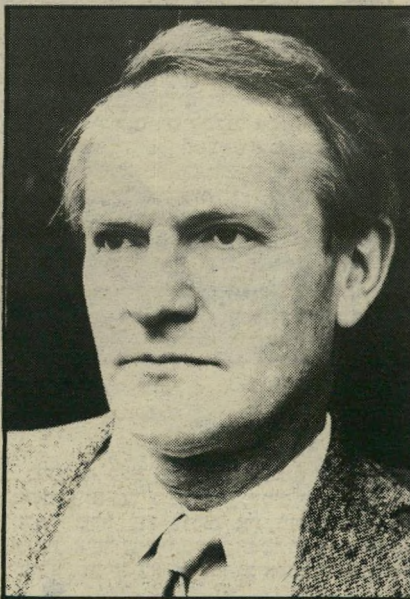
הוא עלה לבמה בגפו, כלי תפאורה, ללא איפור, וללא כל מיצה לפרסומת, להגיש יצירה שאיש כארץ לא מכיר מבחינת הבגרות באנג' לית, פואמה מן המאה העשירית, המבוססת על מיתוס נורדי קדמון בשם באוולף.

באותו הלילה נדרה שנת מבקרית-התיאטרון. גם המכסחים הגדולים של הפסטיבל הודו — ג'וליאן גלובר, זה שמו של הג'נטלמן, עשה אותה. זה היה איש אחד שהיה בעצמו תיאטרון שלם. אבל הפסטיבליירים המושבעים לא התפנו לבדוק מדוע פניו מוכרות להם מאישהו מקום, כל כך מוכרות, שאי אפשר לטעות.

כי גלובר, לכד מהיותו אמין-תיאטרון בחסד שייך לאותם שחקני-מישנה בקולנוע ובטלי וויזיה, המרפרים במהימנות את ערשו של הכוכב הראשי. אמנם את הנובלה שהסריט עם פיטר אוטול בהודו, קים, לא ראו כארץ, אבל לעומת זאת, ראו גם ראו אותו כנבל האלגנטי והחלקלק בלענין בלבד. פחות בולטת הופעתו באבק לוהט של גיימס אייבורי (הוסרט גם כן בהודו).

ג'ורג'ס ויזני. אבל נוסטלגיה אמיתית רוחש גלובר לישראל. הוא היה כאן בעבר, בהס' רשת יעקב ובניו של הבמאי מייקל קאקוויאניס ועוד כיום ששי הארור, לפני השבת של מילחמת יום-כיפור.

ההילומים הופסקו באמצע, כי רוב הצוות הישראלי גויס למלחמה. ביום השני, כשהתפתח בעיצומה, צלצל קאקוויאניס לירידו הטוב, גנרל משה דיין: מויישה, אני חייב לגמור סרט! מייקל, ענה לו דיין, אני חייב לנצח במלחמה.

שחקן גלובר
זוכר את דיין

אתה תנצח במלחמה שלך, ענה לו קאקוויאניס, אבל אם אתה רוצה שישיראל תהפוך למרכז של תעשייה קולנועית עולמית, ואני מאמין שאכן תהיה כזו, אתה חייב להבין מה קודם למה. למחרת, מספר גלובר, הגיע מטוס בריטי מלווה בשני מטוסי-סילון ישראליים, שליוו אותו לאמצע המידבר, ואיתו כל הציד, המצלמות והתאורה — כל מה שהיה נחוץ כדי לחדש את הצילומים בזמן.

סיפור אחר, המלמד על הטירוף המזור של אנשי הקולנוע שייך לפרשת לענין בלבד. הסאגה האחרונה של גיימס מור-בונר.

זה קרה בתקופה שבה היה גלובר מחוסר עבודה של ממש. הוא פרש מן התיאטרון הלאומי האנגלי, כדי למצוא שממה יחסית בקולנוע. כשעמד לנסוע ליוון להסרטה סרט תנ"כי בוטלה ההסרטה והוא כמעט ומכר את ביתו כדי לקיים את מישפתו. ואז הגיעה הצעה — לשחק בסרט בשם מחפשים את אלכסנדר, שהשתתפו בו שחקנים ידועים, ביניהם גיימס מייסון המנוח.

המצלמה
המתעמלת

ראסטי גיימס (בית-ליסין, תל-אביב, ארצות-הברית) — אין כמו מבקרי-קולנוע האחוים. בדיבוק שפת-הקולנוע להעריץ ולחוקר את פראנסיס פורד קופולה. אם היה בעידן משמים זה בקולנוע מין אליעזר בן-יהודה של האמנות השביעית, הרי קופולה הוא האיש. מחייה, מעורר ומחדש, שגם בכישלונותיו אפשר לאלף דור שלם של תלמידים. אך עם כל הרצון להתחשב בשני סנדקים אוכלי-להבות וסרט אינטימי גאוני כמו השיחה, כל מה שאפשר לשבח בטרילוגיה שלו, אחד מן הלב, נערי הכרך ועתה ראסטי גיימס (במקור: ראמבלפיש) שייך למראה החיצוני בלבד.

ספק אם הקהל הרחב, המשלם בכרטיס מלא עבור שעותיים קופולאיות, מוכן להתמסר לחקר האסתטיקה הקולנועית בלבד מבלי שתגוש לו המנה העיקרית, סיפור הנון, דמויות של ממש, ועלילה בשרית. אבל קופולה מעדיף לעסוק בשעשועים צורניים: אחד מן הלב היתה הדגמת האולפן הקולנועי כתחליף לעולם הממשי. נערי הכרך השתעשעו בתחקירי-צבע ומשחקי פולטרים ועתה עורך קופולה אורגנית-מצלמה עצבנית בשחור-לבן מסיבב לעלילה דמוית אידרנו הדקה של דג מלוח. אמנם יש כאן איזה סיפור קלוש על אהבת-נעורים, הטובעת

בשר טרי
מגזע ציוני

בנות (מוגרבי, תל-אביב, ישראל) — חוות-דעת זאת, אם מותר לבי-קורת-קולנוע לחטוא לפעמים ב-נבואה, תעמוד בסתירה מוחלטת לצילול-המרשדשין בקופה. ואם אפילו תישמע נלעגת בשל כך, הרי די שתגורם לבמאי נדב לויתן הרהור שני במה שעשה. ומה שעשה אינו בעצם חטא כל כך גדול. הוא אפילו מקובל ולגיטימי בתעשיית-הקולנוע: קומדיה מדברת עברית, על יצורי-אנוש מתוצרת הארץ עם בדיחות כחול-לבן. לא גס נורא. לא כמסח, לא מרגיז או מעליב. להיפך, משהו הנותן הרגשה, כי גם אם הילד קצת מפגר, הרי זה הילד שלנו. זהו שיפשוף נעים, שעבר לבה"ד 12, שיש בו יותר עליונות קלאב-מדיטרנאית מאשר הלס-טירוניות. כי הרי אף קצין נתיחן לא כללה בסידרת-שדה שלה תרגיל כגון זה של חילוף חיילת מבית נטוש על-ידי חוליה לוחמת של טירונות, כפי שזה נראה בסרט. אבל אסור לקחת את הכל כל כך ברצינות — גם הבמאי לא עשה זאת וכך נראים הסקצים הקצרים שמהם מורכב התסריט (אסי דיין) כאוסף בדיחות מודבק בדישול וללא עריכה קולנועית כל שהיא. אשר לבדיחות — ייאמר ברוח הכותרת הרדיופנית — אותי זה לא מצחיק!

השמרה שונים השתקע בארץ-המשחררים, ארץ-צוה-הברית, ועסק לסירוגין בתיאטרון ובקולנוע. במסגרת הפרק ההוליוודי שלו עשה שני סרטים יוצאי-דופן, נשא לאשה את השחקנית קרול בייקר, ואחר-כך התגרש ממנה ומהוליווד גם יחד. לארץ הוא הגיע מניר-יורק, שם הוא מנהל את אחד מתיאטראות האונגארד החדשים יחסית (1978). תיאטרון קלורמן, ונחשב לאחר המור רים המעולים לתיאטרון בעולם כולו.

אילו סיפר לי מישו לפני ארבעים שנה, כשיצאתי מברגן-בלזן, שיבוא יום ואבוא לירוש' לים עם התיאטרון האהוב עליי, להעלות את המחזאי החשוב ביותר בעידן המודרני, סמואל בקט, הייתי אומר לו מה שאמר משה רבנו — די לי להאמין בכך.

אבל הגם התרחש וגרפיין, עם בנו, השחקן בלהקתו, הרשל, הגיעו לירושלים ולא בגפם. הם נשאו את זכרו של במאי התיאטרון אלן שניידר, שניספה בתאונת-דרכים לפני כמה חודשים ושתלו, בשם צוות התיאטרון כולו, עצים לזכרו.

מחווה בפאריס. דבר אחד שהביא עמו גרפיין הוא סרט תעודי, שעשתה עליו הטלוויזיה הקנדית, בכוונה לתתו כשי ליד ושם. אך ירוש' לים הרי מרכז העולם היא, ובאותו ערב עצמו כשליאה ואן-ליר, מנהלת סינמטק ירושלים, ערי-כה קבלת-פנים לאורחים חשובים מאוד, הופגשו במקום ג'ק גרפיין ומנהל סינמטק פאריס, המבקר בארץ. אלן מארש, המחפש את גרפיין מזה כמה חודשים, כדי לספר לו על מחווה שערך הסינמטק הפאריסי לגרפיין ולשני סרטיו, הזר (בן גאזארה) ומשהו פראי.

גרפיין היה מאודש כל כך מפגישה זאת עד שמירה להבטיח לסינמטק ירושלים את שני הסרטים הנ"ל, ובעוד כמה חודשים, משתישכח

ושהופק בתנאים קשים, גם כן כיוון, כתשלום אפסי, "אבל בתשלום כלשהו".

זה היה גיהנום. עברנו 15 שעות ביום בחום נוראי, עם הפסקה של כרבע שעה, בתנאי-מגורים מחפירים, שורצים חיידקים למיניהם. ארבעה שבועות נוראים. באמצע כל זה אני מקבל מיכר מן הסוכן שלי, רוצים אותך לסרט של גיימס מור-ארת' — לא! אנחנו עוברים כאן ששה ימים בשבוע, יום ארוך ומפרך ואין לי כל אפשרות לחשוב על משהו אחר.

אבל, בכל זאת, התפנית לבוקר אחד של שבת וטסתי ללונדון לכמה שעות כדי לראות את המפקים. הסיבה שקיבלתי את התפקיד של הנבל בסרט היתה דווקא הרמות החיובית ביותר שגילמתי אי-פעם בטלוויזיה, אלכסנדר דובצ'ק, בסדרה המופלאה פלישה, דמות שהיו בה כל האצילות, הערניות והאנושיות, המהופכים בדיוק לרמות שצריך הייתי לגלם כבונר, ובדיוק משום כך רצו אותי לתפקיד.

ולפתע-פתאום אני טס ל עם אשתי לקורפו, ישר ממשכנות הענוני ומתקציב-הלחץ של ההסר' טה הקורמה, כדי שלימוזינה תקבל אותי בנמל-התעופה, מעטפה חומה ושמנה עם מזומנים נרחפת לידי, ואני מוטל לאמבט של חלבוזרדים. בפסיגה הזוהרת של עולם-הקולנוע, ואם שואלים אותי מה המרתק ביותר במיקצוע שלי — הנה התשובה: האפשרות להמריא מתחתית הביצה למרומי השמיים.

הניצול בעיקבות משה רבנו

ממחנות ההשמדה

להוליווד, ניויורק וירושלים

כובעים רבים החליף ג'ק גרפיין בחייו. ולא כולם עטוריי-נוצות. כשניצל מארבעה מחנות

מט דילון: פירח מתמחה

בסחי מילחמת כנופיות-נוער בעיר-שדה קטנה, אבל הגיבורה האמיתית היא המצלמה. המשרטטת זוויות מעניינות בחוסר-מנוחה מוחלט, במקביל לחרדה ולחוסר היציבות של השח' קנים. בראש מט דילון, פירח מתמחה. אבל לרדידות אין סליחה. גם אם קופולה שולט בה בשפה יפה.

קרולין לנגפורד וענת טופול: שיפשוף נעים

אבל, מי יודע, נוער צעיר מאוד, כל המישפחה בחופש הגדול, ויהודים נדיבים בהרי קאטסקיל, אולי אותם זה יצחיק. לחלי גולדנברג וחנה אזולאי — בנות, אל מחד, אם לא להקה צבאית, אינשאללה בסרט הבא.

ג'ק והרשל גרפיין
זוכר את שניידר

התעודי, שיילמד פרק חשוב בתולדות ניצול-השואה המופלא.